

TOWARZYSTWO
NAUKOWE KUL
KATOLICKI
UNIwersYTET
LUBELSKI

Roczniki

TOM

LIII

2005

ANNALES DE LETTRES ET SCIENCES HUMAINES
ANNALS OF ARTS

Humanistyczne

4

HISTORIA SZTUKI

OD KOMITETU REDAKCYJNEGO

Kolejny 4 zeszyt Roczników Humanistycznych zawiera przegląd dorobku naukowego utworzonej 1 listopada 1993 r. Katedry Historii Sztuki Średniowiecznej Polskiej. Sygnalizuje też jej współpracę z innymi ośrodkami naukowymi, również zagranicznymi, a wśród nich z Uniwersytetem Katolickim w Leuven. W prezentowanym zeszycie brakło, niestety, artykułu ze słowackiego Uniwersytetu w Trnawie, z którym w pierwszych latach istnienia Katedra czynnie współpracowała organizując wspólne objazdy zabytkoznawcze, połączone z odbywanymi w ich trakcie seminariami.

Godzi się wreszcie, wraz z serdecznymi podziękowaniami, wspomnieć o pomocy w naukowych i dydaktycznych poczynaniach Katedry nie szczędzonej przez prof. Piotra Skubiszewskiego, dr. *honoris causa* naszego Uniwersytetu.

Materiały publikowane w zeszycie przedstawiono w trzech grupach: rozprawy, komunikaty oraz recenzje. Osiem rozpraw i komunikat napisali pracownicy Katedry (dr hab. prof. Jadwiga Kuczyńska, kierownik Katedry; mgr Joanna Szczęsna, asystent i mgr Edyta Klinger zatrudniona na zasadzie umowy o dzieło) oraz doktoranci. Niektóre, rozszerzone fragmenty prac magisterskich analizują dzieła dotychczas nieznane bądź nieopracowane. Inne zapoznają z wynikami badań podjętych na kanwie dysertacji doktorskich. Na szczególną uwagę zasługuje komunikat o nowoodkrytym fresku z XV w. w kościele ponorbertańskim p.w. Świętej Trójcy w Strzelnie, który w literaturze naukowej jako pierwszy informuje o tym wydarzeniu wyjątkowo ważnym dla dziejów średniowiecznej sztuki w Polsce.

Trzy kolejne rozprawy obejmują średniowiecze powszechne. Pierwsza – o sztuce wizygockiej – powstała na podstawie pracy magisterskiej (autorka uczestniczyła przez rok w seminarium ze średniowiecznej sztuki polskiej) napisanej pod kierunkiem dr hab. prof. Bożeny Iwaszkiewicz-Wronikowskiej. Dwie następne wprowadzają w sferę złożonej problematyki średniowiecznych pielgrzymek oraz w mistykę kobiet z obszaru niemieckiego. Omówione w nich zjawiska, obejmujące zasięgiem także Polskę, wywarły przemożny wpływ na kształtowanie się form ówczesnych dzieł sztuki i ich treści.

Następne trzy artykuły wykraczają poza średniowiecze. Dwa, które dotyczą czasów nowożytnych, uzasadniają kapitalne znaczenie dla badaczy historii i historii sztuki materiałów źródłowych. Trzeci (autorka jest doktorantką z seminarium średniowiecznej sztuki polskiej stąd włączenie pracy w prezentowany zeszyt) przenosząc nas w XX w. publikuje nieznanne w większości rysunki wybitnego poety lubelskiego Józefa Czechowicza nanoszone na marginesy brulionów utworów, na pocztówki, niekiedy na osobne kartki. Opracowanie wzbudzi niewątpliwie żywe zainteresowanie nie tylko w środowisku literackim i artystycznym Lublina.

Zeszyt kończą recenzje wystaw paryskiej i dwóch wileńskich. Ich tematyka niewątpliwie zasługuje na przedstawienie polskiemu czytelnikowi, choćby orientacyjnie w formie tylko recenzji. Wystawa paryska traktuje głównie o muzycznym porządku świata w średniowieczu, wileńskie przedstawiają św. Kazimierza w ikonografii oraz jego życie i otaczający go później kult.

SPIS TREŚCI

Od Komitetu Redakcyjnego	5
--------------------------------	---

ROZPRAWY

Joanna S z c z ę s n a, Tympanon portalu północnego ponorbertańskiego kościoła Świętej Trójcy w Strzelnie	7
The Tympanum of the Northern Portal in Former Premonstratensians Nuns' Church in Strzelno (Sum.)	28
Izabela B a n a s z e w s k a, Gotycki fresk ze scenami Ukrzyżowania i Umywania nóg w krużgankach cysterskiego klasztoru w Pelplinie	37
Das gotische Fresko mit Szenen der Kreuzigung und der Fusswaschung in dem Kreuzgang des zisterzienserklosters in Pelpin (Zsf.)	56
Edyta K l i n g e r, Gotycka polichromia Domu Długosza w Wiślicy	67
Gothic polychrome on the Długosz Home in Wiślica (Sum.)	89
Ivona B e r a z o - K o m a r y n s k a, Słynący cudami wileński obraz Matki Boskiej Sapieżyńskiej	97
The Miraculous Image of our Lady Sapieżyńska (Sum.)	108
Matylda P t a k, Miniatura przedstawiająca Matkę Boską Apokaliptyczną z Mszалу kolegiaty kieleckiej	113
The Miniature Presenting Apocalyptic Holy Mother from Collegiate Missal of Kielce (Sum.)	126
Agnieszka W o ś - J u c k e r, Średniowieczne sakraria w Polsce. Kwestia terminologii	131
Mittelalterliche Sakramentshäuser in Polen. Ein Problem der Terminologie (Zsf.)	142
Jadwiga K u c z y Ń s k a, Niedostrzeżone arcydzieło mistrza śląskiego Jodoka	149
Das unbemerkte Meisterstück des schlesischen Künstlers Jodok (Zsf.) ..	162
Agnieszka B r y ł a, Drewniane rzeźby lwów w polskiej sztuce średniowiecznej	169
Wooden Sculptures of Lions in Polish Medieval Art (Sum.)	177
Anna G ł o w a, Oblicze stylistyczne wizygockiej rzeźby figuralnej na tle sztuki europejskiej i bliskowschodniej VI-VIII wieku	185
Stylistic Face of the Visigothic Figural Sculpture (Sum.)	197
Jean G o o s e n s, Types de pèlerinages au Moyen Âge	207
Typy pielgrzymek w średniowieczu (Streszcz.)	224

Marzena G ó r e c k a, Średniowieczna mistyka kobiet jako osobliwy fenomen kulturowy Europy	227
Frauenmystik des mittelalters als spezifisches Phänomen der europäischen Kultur (Res.)	240
Grażyna J a k i m i ń s k a, Zamek lubelski w XVI i pierwszej połowie XVII wieku	241
The Lublin Castle in the 16 th Century and in the First Half of the 17 th Century (Sum.)	254
Ryszard S z m y d k i, Jeszcze o Roderigu Dermoyenie dostawcy brukselskich tapiserii dla Zygmunta Augusta	255
Roderigo Dermoyen fournisseur des tapisseries bruxelloises du rei Sigismond Auguste Jagellon (Rés.)	265
Maria K o w a l c z y k, „Gdy ręka gmatwała linie w kształt Trynitarzkiej Bramy”, czyli o rysunkach Józefa Czechowicza	271
„When a Hand Muddled Lines in the Shape of the Trynitarzka Gate”, or about Józef Czechowicz's Drawings (Sum.)	285

KOMUNIKATY

Joanna S z c z ę s n a, Nowo odkryty fresk z przedstawieniem Sądu Ostatecznego w ponorbertańskim kościele Świętej Trójcy w Strzelnie . . .	303
--	-----

RECENZJE

Paryska wystawa <i>Moyen Age entre ordre et desordre</i> Musée de la Musique, Paris 26 III–27 VII 2004 r. (Grażyna Maszkowska)	307
Dwie wileńskie wystawy: <i>Vita Sancti Casimiri</i> i <i>Kult i ikonografia św. Kazimierza na Litwie</i> (Ks. Wojciech Górlicki)	321